

VERVUILING VAN HET VEENKOLONIALE WATER WORDT TOT BELEID VERHEVEN

Gerard van Dijk

De provinciale besturen van Drente en Groningen hebben de boeren van Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkolonieën beloofd te zullen zorgen voor voldoende water in hun gebied, óók als juni eens heel droog uitvalt. De traditionele strijd tegen het water wordt in Groningen omgekeerd gevoerd; het doel is genoeg water binnen te halen. In die laatste zin ligt het konflikt tussen de provinciale besturen en de milieubeweging besloten: zij wil genoeg water binnen houden.

Het overtollige regenwater in het Herinrichtingsgebied — want om dat gebied gaat het — wordt afgevoerd naar de Dollard, een ko-

Henk Vonhoff

lossale vracht afval van zuiveringsinstallaties, landbouwbedrijven en fabrieken (Avebe voorop) met zich meevoerend. Als na de winter het water is afgevoerd gaan de boeren aan het werk. In het groeiseizoen kan er, als de zomer aan de droge kant is, een watertekort ontstaan, dat wordt goedgemaakt met water uit het IJsselmeer, dat via de Friese boezem en het Van Starckenborgkanaal (Gaarkuiken) naar het Herinrichtingsgebied wordt gebracht. Gebleken is dat de aanvoerkapaciteit — de hoeveelheid water die sluisen, pompen en kanalenstelsels kunnen verwerken — soms nog te klein is. In het Herinrichtingsprogramma is daarom het streven naar een vergroting van die capaciteit opgenomen en inmiddels is berekend hoeveel meer water er aangevoerd moet kunnen worden, wat dat de landbouw zal opleveren en hoeveel het zal kosten. Eén aspekt werd daarbij totaal

Aaldrik Eshuis

over het hoofd gezien: de gevolgen van de wateraanvoer voor de kwaliteit van natuur en milieu, voor de recreatie en de drinkwatervoorziening vanuit het grond- en oppervlaktewater.

De Drentse Milieuraad en de Milieufederatie Groningen, beide vertegenwoordigd in de Herinrichtingskommissie hebben geen gelegenheid onbenut gelaten om op de funeste eenzijdigheid van de plannen te wijzen en slaagden er tenslotte in de Herinrichtingskommissie te doen besluiten ook het kwaliteitsaspect te onderzoeken. Tenslotte is water er niet alléén voor de landbouw. Het onderzoek 'waterkwaliteit' ligt nu op tafel. Inmiddels is in de Herinrichtingskommissie besloten op een aantal plaatsen natuurwaarden te beschermen tegen het aangevoerde water, maar de grote lijn van het wateraanvoerplan willen de provinciale besturen — hun standpunt is in de commissie doorslaggevend — doortrekken. Een volledige breuk met de milieubeweging op dit punt is dan ook niet uitgesloten. Zij zal uiteraard proberen de betrokken rijksinstaties (zij worden geacht de helft van de kosten van het aanvoerplan te betalen) en de Provinciale Staten tot andere gedachten te brengen.

Nog vuiler

Het rapport 'waterkwaliteit' heeft de bange vermoedens van de milieuklubs omtrent de gevolgen van de wateraanvoerplannen nog al hard bevestigd. Het onderzoek is nog onvolledig; er was onvoldoende tijd, geen geld voor nieuw onderzoek of de inzet van externe specialisten, maar aangetoond is dat de voedselrijkdom en de hardheid van het water in het Herinrichtingsgebied sterk zullen toenemen. De biologisch-chemische eigenschappen van verdund IJsselmeerwater, dat aan het eind van de waterkringloop is en alleen nog in zee geloosd kan worden (al is dat zelfs voor de zee niet goed), zijn sterk verschillend van die van het 'gebiedseigen' water. Bossen, weidevogelgebieden, beekdalen en oevers van watergangen kennen levensgemeenschappen die niet bestand zijn tegen de injectie met IJsselmeerwater. Tegen elk overheidsbeleid in zal het water in de Herinrichting vuiler worden gemaakt en daarmee is vervuiling beleid geworden. De milieuorganisaties kunnen zich eigenlijk nog niet voorstellen dat de politiek verantwoordelijken zullen toestaan dat de deur wordt

Roel Vos

Johan Remkes

opengezet naar de afbraak van natuurwaarden en de aantasting van het grondwater. Zijn er dan alternatieven? Natuurlijk zijn die er, maar het is de verkeerde vraag. Is de politieke wil er om blunders waarvoor de rekening toch eens komt te vermijden?

Nattigheid

Is de politieke moed aanwezig om te erkennen dat het beleid tot nu toe verkeerd is geweest? Tot nu toe geven de Groningse gedeputeerden Remkes (VVD) en Vos (PvdA) en de Drentse gedeputeerde Eshuis (PvdA) weinig krimp. Herinrichtingskommissievoorzitter Vonhoff put zich uit in wollige formuleringen die doen vermoeden dat hij zich als voorzitter van de Natuurbeschermingsraad voelt aangesproken. 'De vergroting van de aanvoer zal tot een minimum worden beperkt' wil niet meer zeggen dan 'er wordt niet meer water aangevoerd dan voor de landbouw nodig is' en dat wisten we al. Maar de heren voelen wel nattigheid. In de Groningse Staten groeit duidelijk ver-

zet tegen de wateraanvoerplannen. Binnen de ambtelijke dienst leeft al een aanzienlijk begrip voor de argumenten van de milieubeweging — anders had het rapport 'waterkwaliteit' niet eens tot stand kunnen komen. De Natuurbeschermingsraad zal zeer waarschijnlijk een advies aan de betrokken ministers uitbrengen. De jongste berichten over het doordringen van bestrijdingsmiddelen in het Drentse grondwater, waaruit drinkwater wordt gemaakt, geven bikkeld hard aan dat de landbouwpraktijk toe is aan een grondige herziening. Het regenwater dat in het gebied valt of er direkt naar afvloeit is, zuur of niet, het beste wat we hebben. Onderzocht moet worden hoe we dat water, dat over het hele jaar bezien in voldoende hoeveelheden valt, zo kunnen aanwenden dat het al zijn functies kan vervullen — óók de functie die het al had voordat mensen zich hier vestigden: die van vruchtwater van moeder aarde.